

Informatiebijeenkomst duurzame stalsystemen 2024

6 & 8 september 2022, 11.00 – 12.30 uur

Provincie Noord-Brabant

Programma

Routekaart stalsystemen 2024

Jan Buijs

Time to market - wijzigingen stalemissie-eisen IOV

Jos van Lent

Vergunningen, toezicht en handhaving

Rob Wolfs

Vragen?
(via chat)

Uitspraak RvS 7 september over emissiearme melkveestallen

Kern vd uitspraak

- RAV emissiefactoren voor de emissiearme stalsystemen A1.13 en A1.28 mogen niet meer gebruikt worden
- Vergunningverlening voor deze systemen kan dan alleen via passende beoordeling

Consequenties

- Vergunningverlening voor andere systemen loopt gewoon door
- Genoemde systemen kunnen alleen vergund worden als er een passende beoordeling ligt
- LNV aan zet: lopend onderzoek afronden en daar conclusies aan verbinden
- We brengen nu in beeld wat het effect is van de uitspraak en welke verdere actie hierop nodig is
- Zodra we meer duidelijkheid hebben communiceren we dit

Routekaart stalsystemen 2024

Jan Buijs

Provincie Noord-Brabant

Doel en opzet Routekaart

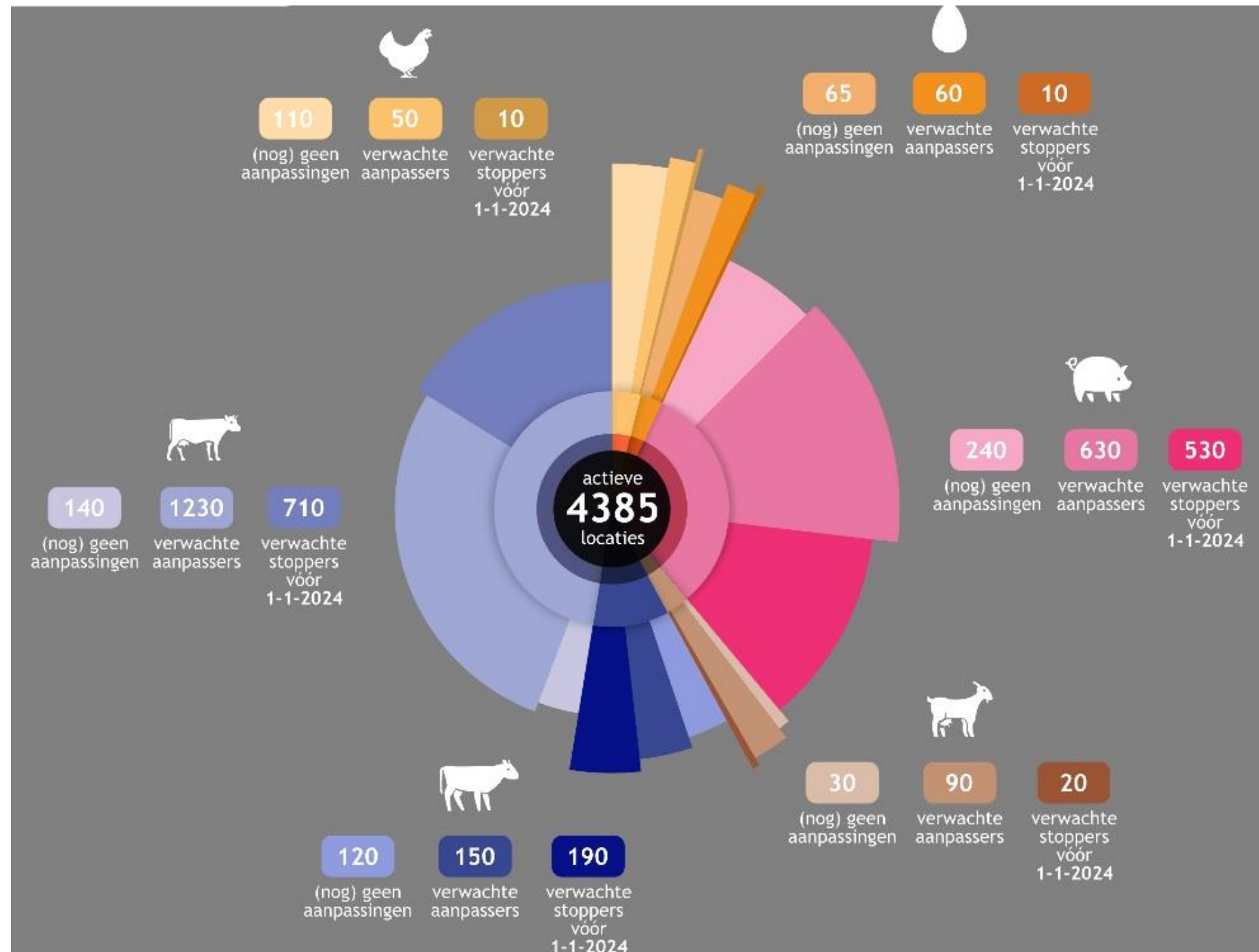
- Bevorderen tijdige beslissing van veehouders
 - en hun adviseurs, vertegenwoordigers en financiers
 - informeren, faciliteren en ondersteunen
- Bevorderen goed verlopend proces van vergunningverlening
 - samen met gemeente en omgevingsdiensten
 - informeren, samenwerken, ondersteunen
- Uitgangssituatie
 - Mogelijkheden, juridisch kader, onzekerheden
- Acties door provincie
 - Samen met partners

Uitgangssituatie

Verwachting aanpassen voor 2024

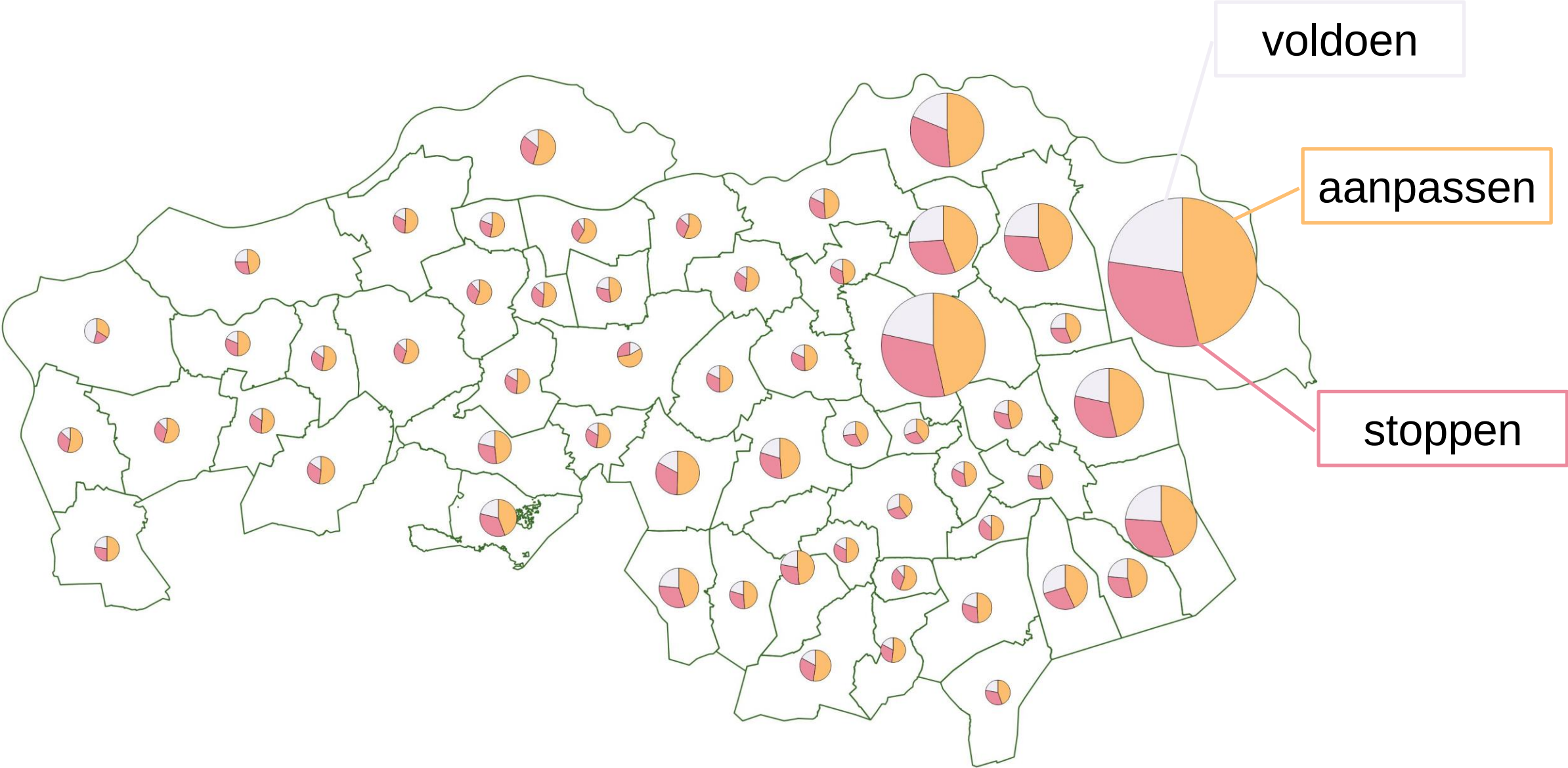
- Ca 50% past aan
- Ca 30% stopt
- Ca 20% voldoet al

- In melkveehouderij voldoet 10%
- In pluimveehouderij voldoet 52%

NB: verwachting op basis van steekproef

Uitgangssituatie

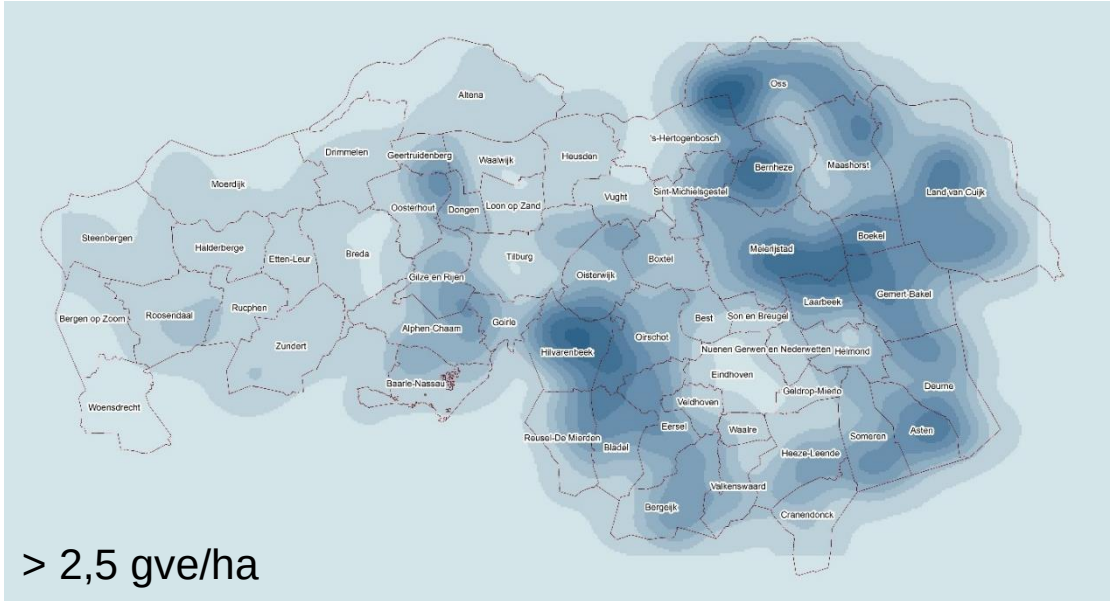
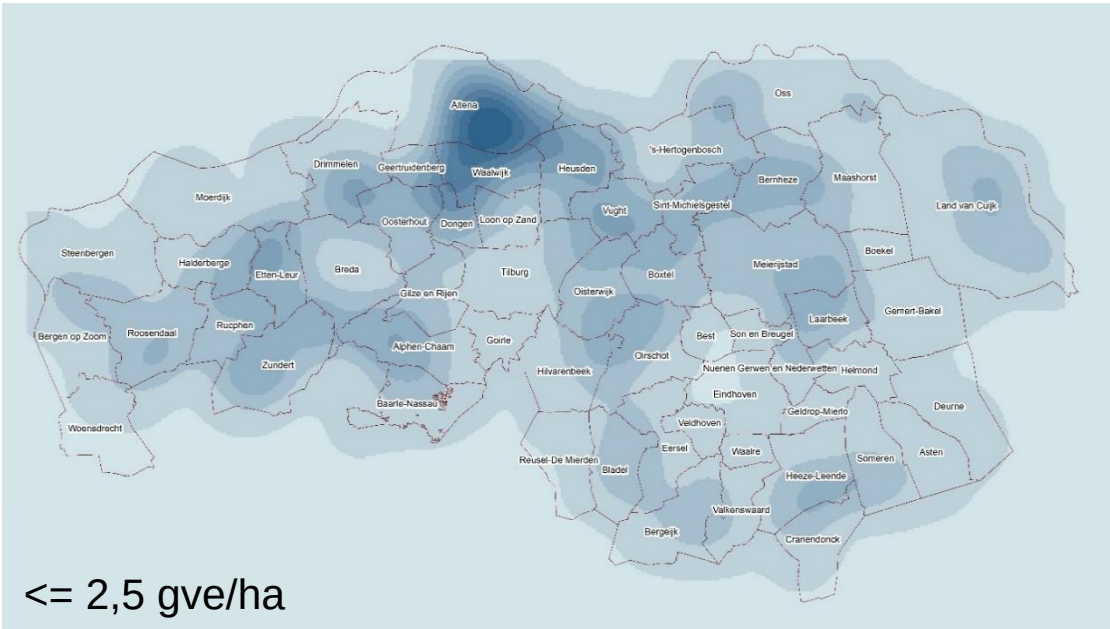
NB: verwachting op basis van steekproef

Melkveehouderij

- Addendum 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn:
 - Grondgebonden in 2032
 - Boven 2,5 gve/ha lastig extensiveren
- Rond kwetsbare gebieden best passende vorm grondgebruik
 - Met afwaardering extensivering naar natuurinclusief haalbaar onder 2,5 gve/ha

Verdeling bedrijven met alleen melkvee

Noord-Brabant		in / bij beekdalen /N2000 / NNP	
aantal bedrijven	1785		573
veebezetting (gve/ha)			
<2	20%		24%
2-2,5	23%		24%
2,5-3	19%		18%
>3	37%		34%

Context

Veehouderij onder druk

- Grote maatschappelijke opgaven
- Onzekerheden over beleid en jurisprudentie
- Bedrijfsopvolging laag

Uitvoeringslast

- Beperkt beschikbare capaciteit bij gemeenten en omgevingsdiensten
- Uitvoering stalaanpassingen

Vergunningverleningsproces

Hoofdpijnen

- Spreiden in de tijd aanvragen
- Bundelen, vereenvoudigen, synchroniseren procedures, omgaan met onzekerheden (volgt in presentatie VTH)
- Kennisdeling, samenwerking, ondersteuning gemeenten, omgevingsdiensten en provincie

Communicatie belangrijk

Snel vergunningen aanvragen belonen

- **In subsidieregeling stalaanpassingen**
 - Hoe precies werken we nu uit (verderop in presentatie)
- **Indienen voor 1 januari 2023: eisen op moment van aanvragen bepalend**
 - Omgevingswet (ws. 1 januari 2023): eisen op moment van besluit bepalend
 - GS gaan huidig kader verlengen tot 1 april 2023
- **Indien voor 1 april 2023 volledige aanvraag:**
 - In geval vergunning te laat komt om op 1 januari 2024 stal aangepast te hebben: redelijke termijn vanaf moment verlenen vergunning

Samenwerking overheden

- Kennis delen: expertteam
- € 300 K ondersteuning
- Werk- en kennissessies

Sociale impact

- Ondersteuningsteam en VAB-impuls
- Benutten bestaande verbinding met sociale domein gemeenten
- Werk- en kennissessies

Hokdierhouderij

- Vooral Time to Market van belang (verder op in presentatie)

Extensivering melkveehouderij

Onderscheidend:

- Ligging tov Natura 2000, Natte Natuurparels en beekdalen (kwetsbare gebieden)
- Huidige veebezetting (+ of – 2,5 gve/ha)

Biodiversiteitsmonitor

- Extensieve bedrijven, ook buiten lopend project
- Verbreden naar zoogkoeien, gemengde bedrijven
- ‘Paspoort’

Begeleiding en ondersteuning extensivering

- Kwetsbare gebieden, grondgebonden binnen bereik
- Nog uitwerken, op korte termijn uitsluitel

Extensivering melkveehouderij

Landschapsgronden

- Extensivering in kwetsbare gebieden
- Rijk werkt aan systematiek

Combineren en/of omschakelen

- Intensievere bedrijven
- In kwetsbare gebieden geen intensieve teelten
- Duurzaam bodembeheer

Stal aanpassen of stoppen

- €45 mln voor stalaanpassingen (verderop in presentatie)
- Rijksregelingen
- Maatwerk voor omgevingskwaliteit: Ruimte voor ruimte vernieuwd en verbreed

Communicatie

Hoe blijft u de komende tijd op de hoogte?

- Websites
 - www.brabant.nl/stallen2024
 - www.landbouwenvoedselbrabant.nl
 - www.aanpakstikstofbrabant.nl
- Nieuwsbrief Landbouw & Voedsel Brabant
- Nieuwsbrief Aanpak Stikstof Brabant
- Whatsapp service voor veehouders
- Update Wegwijzer voor veehouders (online)
- Informatievoorziening aan alle veehouders (brief of anderszins)
- Vraagbaak (gekoppeld aan expertteam)

Provincie Noord-Brabant Brabant.nl

Home Actueel Onderwerpen Bestuur Loket Over Brabant Contact

Home > Onderwerpen op thema > Landbouw en voedsel > Veehouderij > Beleid veehouderij > Regels stallen 2024

Regels stallen 2024

De neerslag van stikstof in onze natuur moet fors omlaag. Zo herstellen en versterken we de natuur en maken we maatschappelijke en economische ontwikkelingen mogelijk. Zo houden we Brabant open. Daarvoor treft de overheid maatregelen. Veehouders in Brabant moeten daarom op 1 januari 2024 voldoen aan strengere eisen. Deze stalmaatregelen leveren een belangrijke bijdrage aan het verminderen van stikstofuitstoot. Voor veehouders en hun mogelijke opvolgers brengt dit ingrijpende keuzes met zich mee. Daarom ondersteunt de provincie hen waar mogelijk.

Aanpassen verouderde stallen

In 2017 heeft de provincie de regels voor het houden van dieren en de toegestane hoeveelheid uitstoot van ammoniak is aangescherpt. Deze regels zijn te vinden in de [Interim omgevingsverordening Noord-Brabant \(IOV\)](#) (artikelen 2.66 t/m 2070 en bijlage 2). Hierin zijn de regels voor het aanpassen van verouderde stallen opgenomen. Het gaat dan over het stalsysteem dat is toegepast om in de stal dieren te kunnen houden en over de bouw van de stal zelf.

Vanaf 1 januari 2024 geldt dat:

- een veehouderij op bedrijfslocatieniveau moet voldoen aan de eisen van de IOV.

Direct naar

- De route naar duurzame stalsystemen in 2024
- Wijziging Interim omgevingsverordening
- Regels over natuurbescherming
- Subsidies - Landbouw en voedsel

Wegwijzer voor Veehouders

Praktisch overzicht van regelgeving bij de keuzes die veehouders kunnen maken: [doorgaan](#) – [omschakelen](#) – [stoppen](#)

WEGWIJZER VOOR VEEHOUDERS

Veel veehouders in Brabant staan de komende jaren voor een belangrijke keuze: **Ga ik door met mijn bedrijf en investeer ik in duurzame stalsystemen? Ga ik omschakelen naar andere bedrijfsactiviteiten? Of stop ik met mijn bedrijf?**

Welke keuze voor u de beste is, hangt af van uw persoonlijke situatie en wensen. Heeft u hierbij ondersteuning nodig? Er zijn verschillende mogelijkheden voor [ondersteuning en advies](#). Dit document brengt – per diercategorie – in beeld welke regelgeving en mogelijkheden bij de verschillende opties van toepassing zijn.

Dat maakt kiezen niet makkelijker, maar waarschijnlijk wel overzichtelijker. Heeft u vragen of opmerkingen over dit document? Stuur dan een mail naar: landbouwenvoedsel@brabant.nl.

Lees meer informatie over de [Interim Omgevingsverordening](#) en de [Aanpak Stikstof in Brabant](#).

Kies uw diercategorie en klik op [doorgaan](#), [omschakelen](#) of [stoppen](#) om uw opties te zien. [Voor nertsenhouders geldt deze informatie.](#)

PLUIMVEE

DOORGAAN OMSCHAKELEN STOPPEN

VARKENS

DOORGAAN OMSCHAKELEN STOPPEN

RUNDEREN

KIES HIER UW RUNDERSOORT

GEITEN

DOORGAAN OMSCHAKELEN STOPPEN

OVERIG

KIES HIER UW DIERSOORT

Time to market - wijzigingen stalemissie-eisen IOV

Jos van Lent

Provincie Noord-Brabant

Aanleiding & proces Time-to-Market

- Op verzoek van Provinciale Staten ([Amendement A8](#)) en o.b.v. bestuursakkoord 2020 – 2023 is onderzoek gedaan naar beschikbare stalsystemen voor alle sectoren en Time to Market van brongerichte systemen
- Onderzoek door onafhankelijke deskundigen
- Time to Market is verwerkt in het ontwerp van de Interim Omgevingsverordening-regelwijziging 4, die ter inzage ligt van 26 juli tot en met 12 september 2022.
- Zienswijzen indienen via www.brabant.nl/IOVregelwijziging (geen bevestiging nodig met brieven/faxen etc)
- Vaststelling door GS naar verwachting in november 2022.

Advies Time-to-Market: 3 hoofdconclusies

1. Melkvee en pluimvee: voldoende brongerichte technieken beschikbaar.

Advies deskundigen: uitstel is niet nodig.

2. Kleine veehouderijsectoren: geen / te weinig stalsystemen

- vleesstieren en overig rundvee (8-24 maanden),
 - fokstieren en overig rundvee (> 2 jaar),
 - legkippen en hanen (< 18 wk) in scharrelhuisvesting
 - konijnen
 - vleeskalkoenen
-
- Door geringe omvang van deze sectoren ontbreekt ontwikkelkracht en daarmee economische haalbaarheid om stalsystemen te ontwikkelen.
 - (Opfok)legkippen: momenteel geen stalsysteem dat voldoet aan emissie-eisen.

Advies deskundigen: termijn voor het aanpassen van bestaande stallen voor voornoemde sectoren uit te stellen of te laten vervallen.

Advies Time-to-Market: 3 hoofdconclusies

3. Varkens, vleeskalveren en geiten:

End of pipe technieken zijn beschikbaar (zoals luchtwassers).

Brongerichte emissiearme stalsystemen die aan de emissie-eisen uit bijlage 2 voldoen zijn nog niet of onvoldoende beschikbaar.

Advies deskundigen:

- End of pipe technieken goed inzetbaar, behalen zeer hoge ammoniakemissiereductie.
Uitstel termijnen om te voldoen aan de IOV is niet nodig.
- Brongerichte stalsystemen: brongerichte systemen die de komende jaren beschikbaar komen, reduceren de ammoniakemissie aanmerkelijk minder dan end of pipe technieken (luchtwassers). De huidige emissie-eisen zijn op de korte termijn niet haalbaar met brongerichte technieken.

Wijziging stalemissie-eisen IOV (1)

Vleesstieren en overig rundvee (8-24 maanden): A6 (HA5)

Fokstieren en overig rundvee (> 2 jaar): A7 (HA6)

- minder dan 100 dieren A6 + A7: waren al vrijgesteld (eisen worden niet gewijzigd)

- 100 of meer dieren A6 + A7 in strooiselstallen worden vrijgesteld

- 100 of meer dieren A6 + A7 in overige stallen: emissie-eisen worden niet gewijzigd; 50 % reductie vanaf 1-1-2024 en 70 % reductie vanaf 2028

- nieuwe Omgevingsregeling: HA5 en HA6

Wijziging stalemissie-eisen IOV (2)

(Opfok) legkippen en hanen in scharrelhuisvesting: E1s en E2s (HE1s en HE2s)

	Reductie eis / max. emissiefactor per tijdvak in kg NH3/dpl.jr		
Huidig	Tot 1-1-2024	2024-2028	Vanaf 2028
(Opfok)legkippen en hanen <18wk	40% / 0,102	70% / 0,051	85% / 0,026
Scharrelhuisvesting			
Legkippen	78% / 0,069	85% / 0,047	85% / 0,047
Scharrelhuisvesting			
Nieuw			
(Opfok)legkippen en hanen <18wk	40% / 0,102	40% / 0,102 in bestaande stallen en 70 % / 0,051 voor nieuwe stallen	70% / 0,051 in bestaande stallen en 85% / 0,026 voor nieuwe stallen
Scharrelhuisvesting			
Legkippen	78% / 0,069	78% / 0,069 in bestaande stallen en 85 % / 0,047 voor nieuwe stallen	85% / 0,047 voor alle stallen
Scharrelhuisvesting			

Wijziging stalemissie-eisen IOV (3)

Konijnen: I1 en I2 (HK1 en HK2)

	Reductie eis / max. emissiefactor per tijdvak in kg NH3/dpl.jr		
Huidig	Tot 1-1-2024	2024-2028	Vanaf 2028
Voedsters	40% / 0,72	70% / 0,36	85% / 0,18
Vleeskonijnen	40% / 0,12	70% / 0,06	85% / 0,03
Nieuw			
Voedsters	36% / 0,77	36% / 0,77 bestaande stallen 70% / 0,36 nieuwe stallen	70% / 0,36
Vleeskonijnen	40% / 0,12	40% / 0,12 bestaande stallen 70% / 0,06 nieuwe stallen	70% / 0,06

Wijziging stalemissie-eisen IOV (4)

Vleeskalkoenen: F4 (HG4)

	Reductie eis / max. emissiefactor per tijdvak in kg NH3/dpl.jr		
	Tot 1-1-2024	2024-2028	Vanaf 2028
Huidig	40% / 0,41	70% / 0,20	85% / 0,10
Nieuw	40% / 0,41	69% / 0,21	69% / 0,21

Stikstof afnamepad en compensatie

- Emissie-eisen IOV zijn passende maatregel om stikstofdepositie op natuur te verminderen.
- Indien door aanpassing de stikstofopbrengst afneemt of later wordt gerealiseerd dan is volledige compensatie nodig.

Juridische onzekerheden vergunningen stalsystemen

- 7 september 2022 eerste uitspraken Raad van State: Rav factor voor A1.13 en A1.28 mogen niet meer gebruikt worden. Voor deze stalsystemen is een natuurvergunning alleen mogelijk als uit passende beoordeling blijkt dat de natuur geen schade oploopt.
- Raad van State ziet dat vergunningverlening voor melkvee moeilijker wordt: *"Voor de melkveesector en de andere betrokkenen bij de natuurvergunningverlening is van belang dat de resultaten van het onderzoek naar factoren die van belang zijn voor de goede werking van het emissiearme stalsysteem, zoals dat door de minister is aangekondigd, op een zo kort mogelijke termijn beschikbaar zijn"*.

Voer & managementmaatregelen

- Voor melkvee en varkens zijn voer- en managementmaatregelen beschikbaar (Rav). Andere maatregelen (bijv. bij mestaanwending) zijn nog niet gemeten; daarom nog niet toepasbaar bij vergunningverlening Wabo.
- Op termijn mogelijkheden voor vergunningen met doelvoorschriften en realtime meten.

Subsidie uitrol stalsystemen

- 45 miljoen euro via provinciale regeling
- Om veehouders te ondersteunen bij stalaanpassingen
- Regeling wordt uitgewerkt, streven is om deze eind oktober te publiceren
- We onderzoeken de mogelijkheden om veehouders die vroeg een vergunning hebben aangevraagd meer subsidie te geven.

Vergunningen, toezicht en handhaving

Rob Wolfs

Provincie Noord-Brabant

Vergunningen, toezicht en handhaving

- **Afhankelijk van keuze van veehouders**
 - Wabo-vergunning en/of Wnb-vergunning
- **Tijdig actie ondernemen**
 - Vergunning(en) aanvragen vóór 1 april 2023
 - Aannemer inschakelen
- **Vergunningverleningscapaciteit is beperkt**
 - Ontstaan van een wachtlijst

Vergunningen, toezicht en handhaving

– Acties door overheid

- Inzet op uitbreiden / op peil houden capaciteit
- Instellen expertteam
- Bevorderen kwaliteit aanvragen

– Acties door ondernemers

- In een keer een volledige aanvraag
- Volg het Wabo-spoor met natuurtoets i.p.v. twee separate procedures
- Geen Wnb-aanvraag indienen bij afnemende of gelijkblijvende stikstofdepositie en geen nieuwe andere effecten

Vergunningen, toezicht en handhaving

– Onzekerheden

- Jurisprudentie: RAV-factoren, 25 km-grens
- Vergunningplicht intern salderen
- Beschikbaarheid en toepasbaarheid Aerius

– Prioriteren van de afhandeling

- Op volgorde van binnenkomst
- Voorkomen missen subsidie
- Aanwijzing GS
- *Aanvullende criteria: ligging t.o.v. N2000 , sector*

Vergunningen, toezicht en handhaving

– Toezicht

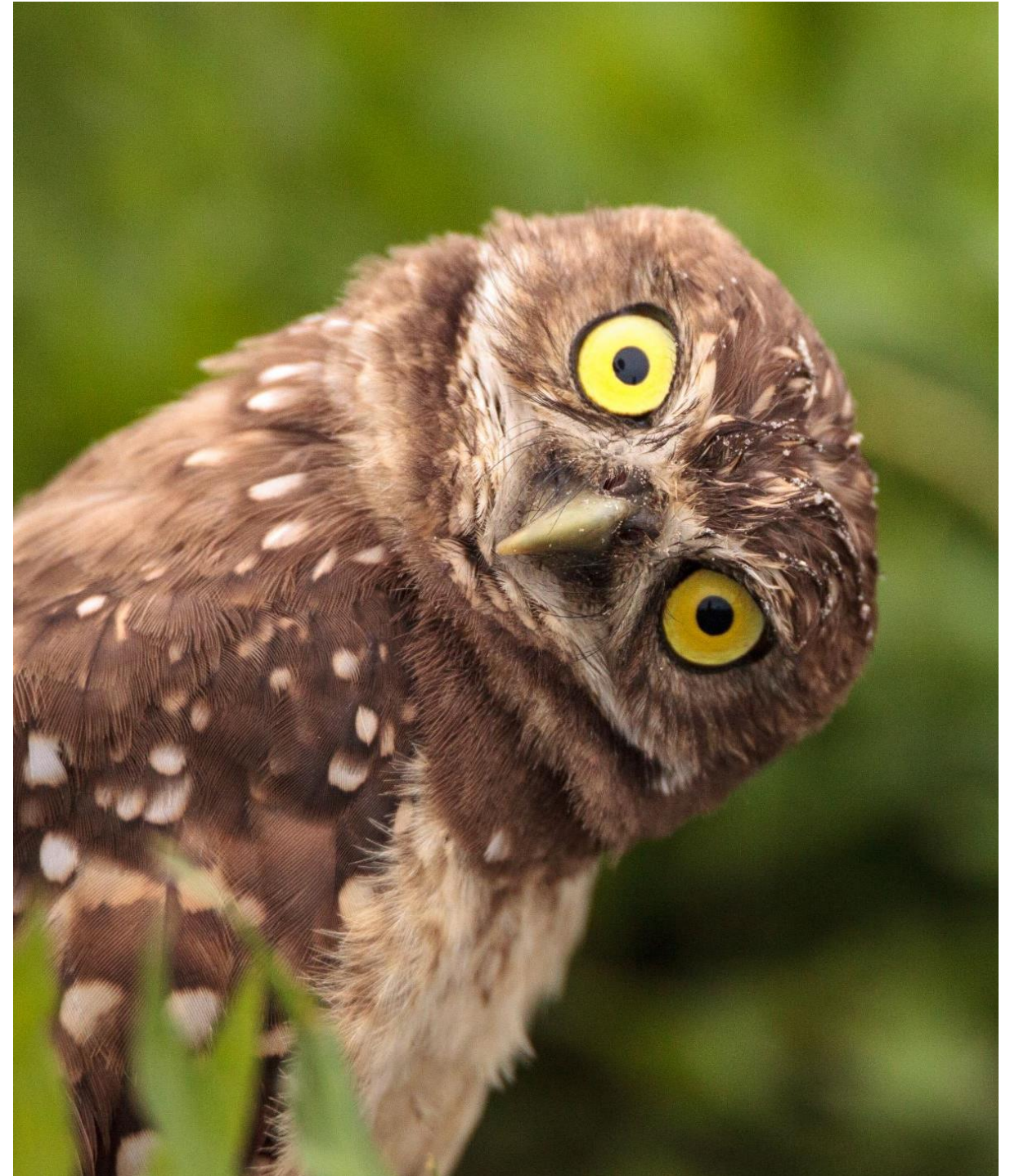
- Actief en risicogerichte controle op (I)OV-eisen en passende vergunning

– Handhaving

- Overtredingen moeten ongedaan worden gemaakt
- Handhavingsinterventie is maatwerk
- Verwijtbaarheid
- Niet verwijtbaar: hersteltermijn gekoppeld aan datum onherroepelijk worden vergunning(en)

Vragen?

- Vragen stellen s.v.p via de chat
- Vragen worden per thema beantwoord
- S.v.p. geen individuele casussen
- Is uw vraag toch niet beantwoord?
 - Aan einde is er nog mogelijkheid tot handopsteken
 - Of stel uw vraag via landbouwenvoedsel@brabant.nl
- U ontvangt de presentatie en een lijst met veel gestelde vragen per mail.
- Op de hoogte blijven?
Nieuwsbrief aanpak stikstof:
www.aanpakstikstofbrabant.nl
Nieuwsbrief Landbouw & Voedsel
www.landbouwenvoedselbrabant.nl

Bedankt voor uw aandacht!

www.brabant.nl/stallen2024 | landbouwenvoedsel@brabant.nl

Provincie Noord-Brabant

